

היום נלמד בעזרת ה':

ראש השנה דף לב

משנה: סדר ברכות: לדעת רבי יוחנן בן נורי כולל את ברכת המלכויות באותה ברכה עם ברכת 'קדושת השם' (= 'אתה קדוש') ואינו תוקע בה, לאחר מכן אומר את ברכת 'קדושת היום' (-'אתה בחרתנו.. מקדש ישראל ויום הזיכרון') ותוקע בה. אבל לדעת רבי עקיבא צריך לתקוע במלכויות, ולכן כולל את ברכת מלכויות עם ברכת קדושת היום ותוקע.

גמרא: למה הוא מזכיר: -בלשון שאלה, והרי הקב"ה אמר להזכיר את פסוקי המלכויות!

מתרצת הגמרא שכוונת רבי עקיבא שיאמרו רק 9 פסוקים במלכויות, שהרי אנו רואים שהיא שונה משאר הברכות בכך שלא תוקעים בה.

בני אלים: בני החזקים הלא הם האבות.

א"ל ר"ע מפני מה לא נאמר שבתון שבות: למה לא נפרש את תחילת הפסוק 'שבתון' על שביתה ממלאכה שהיא הבסיס והעיקר של היום, וקודמת לקדושת היום.

רבי אומר אני השם אלוקיכם: ובפסוק הבא כתוב 'בחודש השביעי', ללמד ש'אני אדון עליכם בחודש השביעי'.

והיכן אומרה לקדושת היום: האם כולל אותה בברכת מלכויות שהיא הברכה הרביעית - כבכל מועד שקדושת היום היא הברכה הרביעית. או שכולל אותה עם ברכת זכרונות שהיא הברכה האמצעית (החמישית מתוך תשע) - כבכל מועד שקדושת היום היא הברכה האמצעית (הרביעית מתוך שבע)?

לומר שתוקעים למלכויות: רשב"ג סובר כרבי עקיבא רק בנקודה הזו שצריכים לתקוע בברכת מלכויות, אבל הוא חולק עליו היכן אומרים את ברכת מלכויות: שלדעת ר"ע בקדושת היום, ולדעתו בזכרונות.

(המשך בדף הבא ↓)

משנה: אין פוחתין מעשרה: עשרה פסוקים שבהם מוזכר ענין המלכות. וכן עשרה לזכרונות וכן לשופרות.

גמרא: הנך דכתיבי בהו הללוהו: במזמור 'הללויה הללו קל בקודשו' מוזכרים עשרה לשונות של 'הללוהו' בעשרה מיני נגינה, שאחד מהם השופר.

עשרה מאמרות: העולם נברא בעשרה מאמרות אלוקיים (כביכול). בפרשת הבריאה מוזכרת המילה 'ויאמר אלוקים' תשעה פעמים, בנוסף הפסוק 'בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ' גם נחשב למאמר.

איבעיא להו היכי קתני: למדנו במשנה את דעת רבי יוחנן בן נורי שאם 'אמר שלוש שלוש מכולן יצא'. הגמרא מסתפקת האם כוונתו לתנ"ך - דהיינו שלוש לתורה שלוש לנביאים שלוש לכתובים, סה"כ תשע למלכויות וכן לזכרונות וכן לשופרות. ונמצא שהוא חולק על חכמים רק בפסוק אחד: שהם מצריכים עשרה פסוקים והוא תשעה. או שכוונתו לברכה (מלכויות זכרונות ושופרות) - דהיינו שלושה פסוקים לכל ברכה, הכלולים מפסוק אחד לתורה אחד לנביאים ואחר לכתובים?

הגמרא מוכיחה כצד השני. בבבלי מובאת המחלוקת של חכמים ורבי"נ בפירוט: איך לנהוג לכתחילה ואיך בדיעבד. רבי"נ סובר שלכתחילה אין לפחות 7 פסוקים ובדיעבד אם אמר 3 יצא. אם נסביר את דבריו כמו הצד הראשון של הספק נמצא שהוא מצריך 7 פסוקים לתורה וכן לנ"ך = סה"כ 21 פסוקים לכל ברכה! דבר שלא יתכן, שהרי הוא מיקל יותר מחכמים הסוברים רק עשרה פסוקים לכל ברכה.

משנה: מתחיל בתורה: ועובר לג' פסוקי כתובים ומסיים בפסוקי נביאים. זו דעת ת"ק. אבל לדעת רבי יוסי לאחר הנביאים צריך לסיים בפסוק מהתורה (הוא פסוק רביעי של תורה, וביחד ישנם עשרה פסוקים).

גמרא: ואע"ג דא"ר נחמן כל האי ריתחא: כדאי לנו שיכעס עלינו הקב"ה העיקר שיגאל אותנו מהגלות.. מכיון שבפסוק מוזכר לשון של כעס לא מזכירים אותו בראש השנה.

בגון תקעו שופר בגבעה: הנביא מזהיר את עם ישראל שיתקעו בשופר להזהיר מחרב הגייסות הבאות לקראתם.

כיון דאתו רבים מינה: כל עם ישראל נולד מהפקידה שנפקדה שרה אימנו, ולכן נחשב הדבר לזיכרון של רבים.

ראשונה שתיים שניה שלוש: לדעת רבי יוסי בפסוק הראשון 'שאו שערים' מוזכרות שתי לשונות של מלכות 'מלך הכבוד', ובפסוק 'שאו שערים' השני מוזכרות שלוש פעמים. אבל לדעת רבי יהודה מורידים בכל פסוק את המלכות של 'מי הוא זה מלך הכבוד' כיון שזו רק שאלה.

זמרו למלכנו זמרו: לדעת רבי יהודה 'מלכנו' לא נחשב למלכות, כיון שזו מלכות רק על העם שלו ולא על כל העולם. אמנם לכולי עלמא בפסוק שלאחר מכן לא מחשיבים את 'אלוקים ישב על כסא קדשו' כמלכות.

זכרון שיש בו תרועה: לדעת רבי יוסי לשון 'תרועה' הוא לשון של שופרות, ולכן בפסוק שמוזכר בו גם זכרונות וגם תרועה, וכן אם מוזכר בו מלכות ותרועה - אפשר לומר אותו בברכת מלכויות או בשופרות. וכן אם מוזכר בו רק תרועה אומר אותה בשופרות. אבל לדעת רבי יהודה לשון 'תרועה' אינו לשון של שופרות ולכן פסוקים אלו לא נאמרים בברכת שופרות.

אם השלים דיעבד: הגמרא מקשה שמלשון המשנה משמע שאם השלים בתורה יצא רק בדיעבד? הגמרא מתרצת שצריך לומר כך: לכתחילה משלים בתורה ואם השלים בנביא יצא בדיעבד.

משנה: השני מתקיע: כלומר את התקיעות שעל סדר ברכות תפילת העמידה - עושים עם השליח-ציבור השני המתפלל תפילת מוסף ולא בשחרית. אבל אמירת ההלל שבמועדים נאמרת על ידי הש"ץ של שחרית.

גמרא: הגמרא מבררת מה החילוק בין תקיעות להלל. לכאורה ישנה עדיפות לתפילת מוסף כי אז מגיעים יותר אנשים לבית הכנסת ויש 'ברוב עם הדרת מלך', מצד שני ישנה עדיפות לשחרית שהרי 'זריזין מקדימין למצוות'.

משנה: אין מעבירים עליו את התחום: אדם שאין לו שופר במקומו ויש שופר רחוק ממנו מחוץ לתחום, אסור לו ללכת לשמוע את השופר.

ואין מפקחין: את גל האבנים להוציא מתחתיו את השופר משום מוקצה.

גמרא: השתא דרבנן אמרת לא: הרי איסור 'תחומין' ו'פיקוח הגל' הם איסורי דרבנן שאין בהם חשש לעבור על איסור דאורייתא, ובכל אופן אסור לעשותם לצורך השופר. אם כן ודאי שאסור 'לעלות באילן' או 'לרכב על גבי בהמה' - שהם אסורים מדרבנן

משום גזירה שלא יעשה איסור דאורייתא (לתלוש מהאילן), ומדוע יש צורך לכתוב במשנה שהם אסורים?